

принадлежащи към която и да е от четирите варни.”³⁶ В случая правят впечатление три момента, които заслужават по-специално внимание.

Първо, - езиковата определеност на тези нисши слоеве. Терминът “чандали” вероятно, поради кастово-професионалната си осмисленост, е бил силно запаметяващ и съпровождащ неговите субект-носители и след като те напуснали исконните си родни места. Оттук и възможността да се допуска, че по линия на неговата транскрипция в други говори и езици той може да се трансформира в “мангали”. Тоест, в термин, твърде разпространен сред нециганското население за обозначаване на циганите.

Второ, засягащо териториално-селищната политика спрямо “чангалите”. Става дума за това, че “чандалите” са поставени в рязко контрастиращи условия спрямо териториално-селищните права на всички (особено пък висши) касти. Те нямат право да се заселят в границите на дадено селище. Когато пък изпълняват кастово-професионалните си задължения в даден град те можели да се заселят само в неговите покрайнини.

Именно тази древноиндийска практика, прилагана към “чандалите” навежда на много размисли. Както се знае, във всички страни, където има компактни маси цигани, съществува подобна практика. Разликата е само в това, че в някои страни тя е била легитимирана със специални закони, декрети и постановления, а в други, реализирана върху принципа “де факто” (тоест, без законова основа, но чрез различни “трикове” - лишаване от право на собственост, недаване на право за строеж, системно разрушаване на построеното, репресивно извеждане от дадено селище и т. н.).

Между впрочем, такава практика е валидна и за нашата страна. Няма да се впускам детайлно в нейната историческа реализация, но ще я илюстрирам с няколко примери.

Както е известно, османо-турските нашественици основават град Пазарджик предимно от военно-стратегически цели - да бъде средище за военно наблюдение и контрол над подстъпите към Родопите, Средна гора и Стара планина, и в

³⁶ Пак там, с. 359.